Van: Sij=a Beer [mailto:S.Beer@nationaleombudsman.nl]
Verzonden: donderdag 6 juli 2017 08:57
Onderwerp: Rapport Nationale ombudsman

Geachte heer / mevrouw,

Hierbij ontvangt u het rapport *'Vrouwen in de knel',* een onderzoek naar knelpunten in de vrouwenopvang. Wij verzoeken u dit rapport door te geleiden naar de griffie van de raad en naar het college van burgemeester en wethouders.

Aanleiding

In het werk van de Nationale ombudsman staat het perspectief van de burger centraal. Het uitgangspunt is dat de overheid er is voor iedereen. Er mogen geen groepen buiten de boot vallen. Zeker wanneer het gaat om mensen in kwetsbare situaties, die ook nog eens te maken hebben met een veelheid aan overheidsinterventies en financieringsstelsels, zoals bij vrouwen in de vrouwenopvang. Juist deze kwetsbare groep, vaak met kinderen, moet te allen tijde kunnen rekenen op een inkomen ter hoogte van het bestaansminimum. De concrete aanleiding voor dit onderzoek waren signalen dat de toepassing van wet- en regelgeving in de praktijk niet goed zou uitwerken. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat sommige vrouwen onder de armoedegrens leven. Verder zou sprake zijn van bureaucratische rompslomp op het terrein van inkomen en eigen bijdragen voor vrouwen in een vrouwenopvang.

Onderzoek

Na de opening van het onderzoek hebben wij, de onderzoekers van de Nationale ombudsman, gesproken met medewerkers van zowel het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) als het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Ook werden vijf gemeenten en acht locaties voor vrouwenopvang bezocht. Bij deze opvanglocaties werd met de leiding, met de hulpverleners en met 19 bewoonsters gesproken. Wij voerden gesprekken met De Federatie Opvang, Toezicht Sociaal Domein / Samenwerkend Toezicht Jeugd, de ombudsman Metropool Amsterdam, de Kinderombudsman en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten alsmede met een aantal belangenorganisaties voor vrouwen die te maken hebben met huiselijk geweld. Verder zijn relevante beleidsdocumenten, Kamerstukken, verslagen en verordeningen in dit onderzoek betrokken. Het onderzoek is afgesloten met een rondetafelgesprek op ambtelijk niveau. Dit gesprek vond plaats op 27 juni 2017 op het bureau van de Nationale ombudsman.

Conclusies

In het rapport komt de Nationale ombudsman tot de volgende conclusies:

- Administratieve werkelijkheid overheid en leefsituatie burger sluiten niet op elkaar aan. Dit heeft gevolgen voor het inkomen en schulden van vrouwen die in de opvang verblijven of daaruit willen uitstromen.
- Rechtsbescherming staat onder druk, omdat vrouwen die toegang willen tot de vrouwenopvang veelal geen beslissing op schrift ontvangen. Hierdoor weten zij ook vaak niet dat zij een eigen bijdrage moeten betalen en wat hiervan de hoogte is.
- Zelfredzaamheid vrouwen in opvang is een illusie. Vanwege de complexiteit en veelheid van regelingen is vaak de hulp van medewerkers van de vrouwenopvang vereist. De overheid moet meer oog hebben voor de specifieke belangen van de burger.

Aanbevelingen
Met dit onderzoek hebben wij knelpunten in kaart gebracht en enkele oplossingsmogelijkheden aangedragen. Deze staan in het rapport vermeld. De Nationale ombudsman vindt het belangrijk dat zo snel en concreet mogelijk actie wordt ondernomen om de in dit onderzoek geconstateerde knelpunten op te lossen. Daarom beveelt hij de staatssecretaris van VWS (systeemverantwoordelijk voor de Wmo 2015), aan hierin de regie te nemen en voortvarend en adequaat, samen met het ministerie van SZW en andere betrokken partijen aan de slag te gaan. Voorts heeft hij de staatssecretaris van VWS verzocht binnen drie maanden te reageren op dit rapport en aan te geven welke stappen hij in dit kader gaat ondernemen.
Omdat veel knelpunten in de uitvoeringspraktijk bij gemeenten lijken te ontstaan, geeft de Nationale ombudsman gemeenteraden in overweging zich te laten informeren door het college van burgemeester en wethouders over hoe het er in hun gemeente voor staat voor wat betreft de vrouwenopvang en welke stappen er gezet gaan worden naar aanleiding van dit rapport.

Vragen?
Voor eventuele vragen en opmerkingen naar aanleiding van dit rapport kunt u contact opnemen met Jeanine Stam, onderzoeker: j.stam@nationaleombudsman.nl (070) 3563540 of met ondergetekende.
Met vriendelijke groet,
namens de Nationale ombudsman,

Annemarie Tuzgöl-Broekhoven
projectleider

Bureau Nationale ombudsman
Postbus 93122
2509 AC Den Haag

Telefoon +31 70 356 35 32
Fax +31 70 360 75 72
A.Tuzgol@nationaleombudsman.nl

www.nationaleombudsman.nl